

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การประเมินผลโครงการคัดแยกขยะเพื่อลดปริมาณมูลฝอยของ
เทศบาลนครเชียงใหม่
ผู้เขียน นายสมัชชา สายวงศ์
ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. มยุรี อนุমানราชชน ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร. ปรีชา เจริญ กรรมการ
บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการฯ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานโครงการฯ และ 3) เพื่อระบุถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการฯ

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้ประกอบด้วย ผู้บริหารโครงการฯ จำนวน 1 คน หัวหน้าแขวงเทศบาลฯ จำนวน 4 คน จากการสุ่มตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 386 คน และผู้ประกอบการจำนวน 386 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ โดยรวมมีประสิทธิผลอยู่ในระดับสูง โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดต่างๆ ดังนี้

1.1) การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการคัดแยกขยะมูลฝอย ปรากฏว่า ประสิทธิภาพของโครงการฯ ด้านการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในระดับสูง ในส่วนของผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง

1.2) การลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เทศบาลฯ ต้องนำไปกำจัด ปรากฏว่า โครงการฯ สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ถึง 268,492.08 ตัน โดยคิดเป็นร้อยละ 41.83 ซึ่งนับว่ามีประสิทธิผลในระดับสูง

1.3) การก่อให้เกิดผลพลอยได้ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนและประชาชน ปรากฏว่าโครงการฯ สามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ที่นำขยะรีไซเคิลมาขายกับตลาดกลางขยะรีไซเคิล เป็นจำนวนเงิน 44,031,218 บาท ซึ่งนับว่ามีประสิทธิผลในระดับสูง

2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการคัดแยกขยะมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนและผู้ประกอบการ ได้แก่ ความรู้ของหัวหน้าครัวเรือนและผู้ประกอบการเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนและผู้ประกอบการ และแนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ โดยมีความสัมพันธ์แบบแปรผันตรง

3) ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารโครงการฯ แยกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1) โครงการฯ ริเริ่ม โดยนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่และมอบหมายให้งานบริการรักษาความสะอาดของเทศบาลฯ และแขวงต่างๆ รับผิดชอบโครงการฯ โครงการฯ ได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรอย่างต่อเนื่องโดยงบประมาณประจำปี

3.2) งานบริการรักษาความสะอาดเป็นองค์กรรับผิดชอบดำเนินงานโครงการฯ ผู้ปฏิบัติงานโครงการฯ รายงานต่อหัวหน้างานบริการรักษาความสะอาดของเทศบาลฯ และแขวงต่างๆ โดยมีการมอบหมายความรับผิดชอบไปยังแขวงทั้งสิ้น

3.3) บุคลากรดำเนินงานโครงการฯ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สังกัดงานบริการรักษาความสะอาดของเทศบาลฯ และแขวงต่างๆ

4) ผลการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ แยกเป็นประเด็นต่างๆ สรุปได้ดังนี้

4.1) การประชาสัมพันธ์การคัดแยกขยะมูลฝอย ปรากฏว่าผู้ปฏิบัติงานบริการรักษาความสะอาดของเทศบาลฯ เป็นวิทยากรที่ได้รับการอบรมการคัดแยกขยะให้ความรู้แก่ชุมชน รวมทั้งมีการแจกใบปลิว รูปลอค และการกระจายเสียงทางวิทยุ

4.2) การจัดหาขยะรองรับขยะมูลฝอยแยกประเภท โดยทั่วไปใช้ระบบสองถัง แต่ในกิจกรรมการทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิลใช้ระบบสี่ถัง

4.3) การจัดเก็บขยะมูลฝอยและขยะรีไซเคิล เทศบาลฯ มีการจัดเก็บขยะมูลฝอยเองในแขวงเมืองราย และเอกชนที่ได้รับสัมปทานจัดเก็บในแขวงที่เหลือ ในส่วนของขยะรีไซเคิลเทศบาลฯ เป็นผู้จัดเก็บเมื่อชุมชนร้องขอ

4.4) การจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิล มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน โดยชุมชนมีการดำเนินงานกันเอง สมาชิกสามารถฝากขยะรีไซเคิลและถอนเป็นเงินได้

4.5) การจัดตั้งตลาดกลางขยะรีไซเคิล มีวัตถุประสงค์เพื่อรับซื้อขยะรีไซเคิล โดยเอกชนได้รับสัมปทานในการดำเนินงานและเทศบาลฯ เป็นผู้ควบคุม

4.6) การทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิล มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนคัดแยกขยะรีไซเคิล และรวบรวมถวายแก้ววัด

5) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการฯ ได้แก่ 5.1) การรณรงค์เพื่อประชาสัมพันธ์การคัดแยกขยะมูลฝอยขาดความต่อเนื่อง 5.2) ถังขยะมูลฝอยแยกประเภทมีจำนวนไม่เพียงพอและชำรุด 5.3) ขยะมูลฝอยและขยะรีไซเคิลไม่มีการจัดเก็บอย่างสม่ำเสมอ 5.4) มีการจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนเพียงเล็กน้อย เนื่องจากมีปัญหาในการดำเนินงาน 5.5) ตลาดกลางขยะรีไซเคิลมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการ และ 5.6) การจัดกิจกรรมทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิลขาดความต่อเนื่อง

6) ข้อเสนอแนะสำหรับเทศบาลฯ ในการดำเนินงานโครงการฯ ได้แก่ 6.1) รณรงค์ประชาสัมพันธ์การคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง 6.2) จัดหาถังขยะให้พอเพียง และใช้ระบบสองถัง คือ ถังขยะเปียกและถังขยะแห้ง 6.3) ประกาศให้ทราบถึงวันและเวลาที่จะจัดเก็บขยะรีไซเคิล 6.4) อบรมการทำบัญชีให้แก่ประชาชนผู้รับผิดชอบและจัดหาที่พักขยะให้แก่ธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน และ 6.5) จัดกิจกรรมทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิล อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

Thesis Title	An Evaluation of the Garbage Classification Project of Chiang Mai Municipality		
Author	Mr. Smutcha Saywong		
Degree	Master of Public Administration		
Thesis Advisory Committee	Lecturer Dr. Mayuree Anumanrajadhon	Chairperson	
	Lecturer Dr. Preecha Jengjalern	Member	

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to analyze the outcome of the Garbage Classification Project of Chiang Mai Municipality; 2) to identify factors relating to the outcome of the project; and 3) to indicate problems and obstacles of the project.

The research informants were the project manager, four region-heads, 386 samples of household leaders and 386 samples of entrepreneurs. The tools for collecting data were interviews and two sets of questionnaire. Statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation and correlation coefficient at 0.05 level of statistical significance.

The findings could be summarized as follows:

1) The effectiveness of the project management was successful at a high level, considered by indicators as below:

1.1) The people concerned's participation: the household leaders participated in classifying the garbage at a high level and the entrepreneurs at a medium level.

1.2) Reducing the waste: the project reduced the waste that the municipality had to eliminate up to 268,492.08 tons or 41.83 percent, this could be considered as successful at a high level.

1.3) Bringing the economic surplus for the community and the people: the project increased the people's income from selling recycle garbage at the recycle garbage central markets for the total amount of 44,031,218 baht.

2) Factors relating to the effectiveness of the garbage classification: the knowledge about the garbage classification, educational level of household leaders and entrepreneurs and execution plan of the project were related directly to the garbage classification effectiveness.

3) The findings from the interview about the project management were as follows:

3.1) The project was initiated by the Mayor of Chiang Mai Municipality and was financially supported by annual budget.

3.2) The Clean Service Department was in charged of the project. The project officers reported to the head of the task force of the municipality and the regions, the Clean Service Department delegated its authority to the four regions.

3.3) The project operated by the officers from the municipality and the four regions of the Clean Service Department.

4) The findings from the secondary data about the project guidelines could be summarized as follows:

4.1) Garbage classification public relations: the officers of the Clean Service Department were the trainers of the garbage classification by giving the knowledge to the community; in addition handbills, stickers and radio-broadcast were used for the public relations.

4.2) Classified garbage bins: the project usually used two-typed garbage bin system, but during the recycle garbage offering to the temple activity they used four-typed bin system.

4.3) Waste and recycle garbage gathering: the municipality gathered waste in Mengrai region while private concessionaire in other regions, and the municipality gathered the recycle garbage when requested by the community.

4.4) Recycle garbage bank establishment: its objectives were to enhance the garbage collaboration in order to solve the garbage problem in community. People in community operated the bank by themselves and its members could deposit the recycle garbage and then withdraw in cash.

4.5) Recycle garbage central market establishment: its objective was to buy recycle garbage. It was operated by private concessionaires and controlled by the municipality.

4.6) Charity garbage to the temple: its objective was to encourage the people to classify the garbage and offer to the temple.

5) Problems and obstacles of the project management were as follows: 5.1) the campaign for the public relations on the garbage classification lacked of the continuity; 5.2) the bin's quantity for classifying the garbage was insufficient and needed repaired; 5.3) the waste and recycle garbages were not gathered regularly; 5.4) a few of recycle banks were established in the

community due to the management problems; 5.5) the quantity of recycle garbage central markets was inadequate; and 5.6) the charity garbage to the temple was discontinuous.

6) Suggestion for the project management, the municipality should 6.1) campaign the garbage classification activity continuously; 6.2) distribute the garbage bin sufficiently and use two-typed bin system: wet and dry bin; 6.3) announce day and time to gather the recycle garbage; 6.4) give accounting course training for the people concerned and provide the recycle garbage storage for recycle garbage banks in community; and 6.5) do the charity garbage to the temple at least twice a year.